

lige saa mange Gange atter at kunne ind-
antes for Højesteret.

Vi have i det foranstaaende indskrænket os til at behøje nogle Hovedpunkter i Lovforslaget, men vi tro, at hvad vi have anført, vil være tilstrækkeligt til at vise — hvad en Gennemgaaelse af Lovforslagets særdeles omfangsrige Detailler yderligere vilde bekræfte — Berettigelsen af vore i Begyndelsen af nærværende Betænkning fremførte Ytringer om de Mangler, der i det hele og store klæbe ved Lovforslaget. Til disse kan endnu føjes, at Lovforslaget for Opnaaelsen af andre Formaal synes i en betænkkelig Grad at have tabt sin egentlige ved Grundlovens § 74 givne Opgave af Sigt, nemlig saa vidt muligt at gennemføre Mundtligheden ved den borgerlige Retspleje. Dette vil navnlig fremgaa ved en Sammenligning med de Former, som vi hos os allerede kende af mundtlig Retspleje. For i denne Retning først at nævne Højesteretsproceduren, er samme hos os saa mundtlig, som en Procedure vel overhovedet kan tænkes, idet den ikke, forinden Sagen plæderes, giver Retten nogen som helst skriftlig Vejledning, men alene sætter Retten i Stand til at dømme efter, hvad der i den mundtlige Forhandling af Parterne foredrages og dokumenteres. Dette gaar Lovforslaget ud paa at affstatte og i Stedet derfor at indføre en Højesteretsprocedure, hvis Særkende er en vidtgaaende Skriftlighed. Til denne Ende foreskrives der Indgivelse af skriftlige Indlæg til Højesteret, som denne kan benytte til forinden den mundtlige Forhandling at indstudere Sagen og, som det hedder, „studere det juridiske Spørgsmaal, for saa vidt som dette i Følge sin Natur nødvendiggor nogen Forberedelse ved Læsning i juridiske Værker, Domssamlinger eller deslige“ (Processkommissionens Motiver Side 145). Det indrømmes udtrykkelig i Processkommissionens Motiver Side 144, at Lovforslagets Højesteretsprocedure „i Grunden er en skriftlig Procedure med en mundtlig Slutningsforhandling.“ Dette er et bitterligt Tilbageffridt, og til en saadan Degradation af vor nuværende Højesteretsprocedure synes der selv fra Lovforslagets Standpunkt at være saa meget mindre Anledning, som Lovforslaget principielt udelukker Fremførelsen af ny Oplysninger for Højesteret. Hvad dernæst angaar Lovforslagets Landsretsprocedure i Modfætning til den nu gældende Procedure for Sø- og Handelsretten, da ere Indlægene ved sidtnævnte Ret kun, hvad de i Virkeligheden alene bør være, en Vejledning

for Parterne til at lægge de mundtlige Foredrag tilrette, og den Dommer, hvem det tilfaldt fra først af at sætte Sø- og Handelsretsproceduren i Scene, har den Fortjeneste, at han gjorde dette paa en saadan Maade, at Retten ikke forinden den mundtlige Plaidure øser nogen Kundskab til Sagen af den i samme foregaaede Skriftveksling. Lovforslaget derimod foreskriver det modsatte for Landsretsproceduren. Det hedder saaledes med Hensyn til Parternes skriftlige Sagsfremstillinger i Processkommissionens Motiver Side 79, at de „skulle paa en Gang tjene til Grundlag for den mundtlige Forhandling og tillige meddele Retten den fornødne foreløbige Oplysning om Sagen“, samt Side 82, at „de tjene selvfølgelig ogsaa til at give Retten et foreløbigt og almindeligt Begreb om Sagens Indhold“. Men en Procedure, under hvilken Retten henter sin Kundskab til Sagen saavel af skriftlige Indlæg som af mundtlige Foredrag, er ikke en mundtlig, men en blandet skriftlig og mundtlig Procedure, eller, som Processkommissionens Motiver, som fornævnt, ved en anden Lejlighed udtrykke sig, „i Grunden en skriftlig Procedure med en mundtlig Slutningsforhandling“.

Idet vi fuldt ud anerkende den store juridiske Kundskabsfyldte og omfattende Belsæthed, som Lovforslagets Affattelse bærer Vidnesbyrd om, og at et saa betydeligt Arbejde sikkert vil have en blivende Interesse, vende vi tilbage til, hvad vi i Begyndelsen af nærværende Betænkning have antydet, at vi maa anse Opgaven paa den Maade, som Lovforslaget har forsøgt, nemlig at skrive en Codex, der bryder med det bestaaende, eller ikke slutter sig til noget Lands Retsforfatning, men hovedsagelig hviler paa videnskabelige Forskninger, for uløselige. Det er for os ikke tvivlsomt, hvad der ogsaa vil finde sin Begrundelse i, hvad vi lejlighedsvis have anført om den tyvste Retspleje, navnlig om dennes Bevægelse hen imod de hos os gældende Retsprinciper, at den Opgave, i Overensstemmelse med Grundlovens § 74, at indføre Offentlighed og Mundtlighed ved den borgerlige Retspleje, bør her hjemme søges løst ved at bygge paa vor egen bestaaende Retsforfatning og under særlig Hensyntagen til de Erfaringer, der ere indvundne ved de tvende mundtlige Former, som vor borgerlige Retspleje allerede kender, hvad ikke udelukker stonsom Benyttelse ogsaa af Erfaringer, hentede fra Udlandet og af den teoretiske Retsvidenskabets Forskninger.